

Nr 257.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 28 maj 1912.

» » » i Andra kammaren den 28 maj 1912.

Riksdagens skrifvelse till Konungen i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande af anslag till understödjande af sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd.

(Särskilda utskottets nr 1 utlåtande nr 9.)

Till Konungen.

Uti en den 26 april 1912 dagtecknad proposition, nr 240, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden, föreslagit Riksdagen att för understödjande af sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, på extra stat för år 1913 anvisa ett förslagsanslag af 25,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som af Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

Enligt gällande skyddslagstiftning får kvinna, som födt barn, ej användas till arbete inom den fabriksmässiga industrien under de fyra första veckorna efter barnsörden, försåvidt icke med läkarbetyg styrkes, att hon utan men kan tidigare börja arbetet. Genom den af Eders Kungl. Maj:t föreslagna och af Riksdagen numera antagna lagen om arbetarskydd utsträcker tiden för berörda ledighet, den s. k. barnsängshvilan, till att i regel omfatta sex veckor. En dylik anordning måste otvifvelaktigt med hänsyn till folkhälsan och släktets fortbestånd anses synnerligen väl motiverad, men den påkallar såsom nödvändigt kom-

plement någon åtgärd, hvarigenom modern med sitt barn tillförsäkras nödortfigt underhåll under den påtvungna arbetslöshetstiden. En sådan åtgärd var den tilltänkta moderskapsförsäkringen afsedd att blifva. Då nu tanken på denna försäkning, af skäl som anfördes i propositionen, för närvarande ej ansågs kunna lämpligen förverkligas, hade Eders Kungl. Maj:t funnit sig föranlåten framlägga ifrågavarande förslag till understödjande af sådana sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd. Förslaget afsåg dock ej allenast industriens arbeterskor utan var af allmängiltig räckvidd.

Mot syftet med propositionen har naturligen ej funnits något att erinra, men huruvida detta syfte på den i propositionen föreslagna vägen skall kunna i afsevärd mån förverkligas, har däremot synts tvivelaktigt. Efter all sannolikhet kommer endast en mycket ringa del af de yngre kvinnliga industriarbetarna att söka inträde i de sjukkassor, hvarom här är fråga. Beträffande särskildt de ekonomiskt sämst ställda arbeterskorna, d. v. s. dem, för hvilka moderskapsunderstöd skulle vara mest behöfligt, lär knappast någon afsevärd tillslutning vara att förvänta.

Enligt Riksdagens mening står någon tillfredsställande lösning af frågan om moderskapsunderstöd ej att vinna annat än i samband med obligatorisk sjukförsäkring. Ett genomförande snarast möjligt af sådan försäkring måste alltså jämväl med hänsyn till nyssnämnda fråga anses i hög grad önskvärdt.

Af det nu sagda följer, att alla åtgärder, som kunna äfventyra eller fördröja genomförandet af obligatorisk sjukförsäkring, böra undvikas.

Hvad angår det i propositionen framställda förslaget, synas emellertid ej några farhågor för dylika verkningar behöfva göra sig gällande. Detta förslag afser nämligen, såsom framgår af föredragande departementschefens anförande i statsrådsprotokollet, allenast en provisorisk anordning med syfte att förmå sjukkassorna att allt mer utveckla sitt arbete i sådan riktning, att kvinnlig medlems sjukförsäkring kommer att omfatta jämväl moderskapsunderstöd. Med hänsyn härtill och då den föreslagna anordningen ju alltid skulle vara ägnad att i någon mån tillgodose det behof af understöd, som den lagstadgade barnsängshvilan påkallar, har Riksdagen ansett sig böra bifalla den i propositionen gjorda framställningen.

Stockholm den 28 maj 1912.

Med undersåtlig vördnad.